

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ। ਕਪੂਰ ਜੇ.

— ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਨਾਮ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ, - ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1951 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 891

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ (1935)-ਸੈਕਸ਼ਨ 240(3)

ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ—ਭਾਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 240, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ (1935) ਦੀ ਸ਼ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ—ਪ੍ਰੋਕਟਿਸ... ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਸਨ। ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ,

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ V) ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 35—ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ-ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ—ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਡਿਪਾਰਟ ਮਾਨਸਿਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰੱਖੀ, ਕਿ-

(1) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240(3) ਦੀ ਸ਼ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(2) ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(3) ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨਿਆਂਇਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਭਾਗੀ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ,

(5) ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਸੂਬਾ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ (1), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਅਹਿਮਦ ਜਾਫਰੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2), ਮੇਵਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਚਰਨਵ. ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ (3), ਜਗਨ ਨਾਥ ਪਾਰਸਡ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗਜਾਨਨ ਮਹਾਦੇਵ ਬਡਲੇ (5), ਤਰਪਦਾ ਬੈਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (6), ਸ਼ਿਵ ਨੰਦਨ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਰਾਜ. ਬੰਗਾਲ (7)। 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ . ਵੈਕਤਾ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (8), ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਐਲ. ਅਲਤਾ ਪਰਸਾ

"(1) ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ 112

(2) ILR, 1950 ਸਾਰੇ। 1122

(3) ਏਆਈਆਰ 1954 ਸਾਰੇ. 487

(4) ਏਆਈਆਰ, 1954 ਸਾਰੇ, 629

(5) 56 ਬੀਐਲਆਰ 172

ਏਆਈਆਰ 1951 ਕੈਲ. 179

ਏਆਈਆਰ 1954 ਕੈਲ. 60

ILR 1937 ਮੈਡ. 532 (ਪੀਸੀ)

v. ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ (1), ਭੁਗੀਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਟ (2),
ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ.

ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (3), ਵਿਸ਼ੇਸ਼।

ਜੇ.ਐਸ.ਬੇਦੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 16 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ. ਕਪੂਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਮਿਤੀ 31 ਦਸੰਬਰ, 1949 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਦਾ ਝਗੜਾ ਏ. ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, - ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਮਿਤੀ 29 ਜਨਵਰੀ, 1944 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਬੇਅਰਥ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਏ.ਆਰ.ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਮਦਨ ਲਾਲ ਕਪੂਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ-
ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ, ਜੇ.ਐਸ. ਬੇਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।, ਮਿਤੀ 25 ਜਨਵਰੀ, 1944, ਬੇਕਾਰ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ 15 ਅਗਸਤ 1931 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਯੁੱਧ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ * ਸੈਂਸਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਾਏ ਬਹਾਦਰ ਮਿੱਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੁਝ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਜਾਲ ਵਿਛਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(1) ਏ.ਜੇ.ਆਰ. 1954
(2) ਏਆਈਆਰ 1954
ਏਆਈਐਲ 438
ਏਆਈਐਲ 18
1954 SCA 226
ਐੱਨ

Kapur J

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਿਸ ਨੇ 25 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।^u - 1944. ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ 25 ਜਨਵਰੀ, 1944 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ 19 ਮਈ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1944 ਅਤੇ 5 ਜੂਨ 1944 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬੇਅਸਰ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਗਏ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੋ ਜੂਆਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਵਾੜ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਤਾਜ ਦਾ ਸੇਵਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਯੋਗ ਟੈਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਘੋਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੈਂਸਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਕਪੂਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ-

“1. ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਰੱਦ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

2. ਕੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ- ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ - ਡੀਗਮੈਂਟਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ? .

3. ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਝੂਠ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 (3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਇਨਕੁਆਇਰਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੋਕਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ - ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVI ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨਕੁਆਇਰਿੰਗ ਅਫਸਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ 21 ਜਨਵਰੀ, 1944 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ. ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਅਧੀਨ ਹੈ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਾਂ ਤਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ - ਧਾਰਾ (3) ਨੇ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਐਮ. ਲਾਲਵਸ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣ ਭਗਤ ਸਮੱਗਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ " ਟੀ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਇਹ *NWF ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ (2)* ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ILR 1942 ਲਾਹ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ। 692 ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 243 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240(3) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ *ਆਈ.ਐਮ., ਲਾਲਵਸ ਕੇਸ, (1)*, ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ *ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਅਹਿਮਦ ਜਾਫਰੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (3)* ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240(3) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ

(1) **ਏਆਈਆਰ 1948 ਪੀਸੀ 121**

(2) **ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ 112 (3) ਏਆਈਐਲਆਰ 1950 ਸਾਰੇ 112**

ਨੋਟ ਰੈਂਕ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ। ਪੰਨਾ 1231 'ਤੇ ਮਲਿਕ ਸੀਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ-

v

"ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਹੀ ਆਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 240(2) ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ 'ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਕਪੂਰ ਹਨ। J ਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਜੋ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਚਰਨ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ (ਐਲ)* ਅਤੇ *ਜਗਨਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ (2)*, ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 (3) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਅਤੇ 374 (2) ਅਤੇ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 212 ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਧਾਰਾ 212 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜੇ ਐਨ ਸੁਪਰੀਮ ਅਟਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 374 (2) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕਪੂਰ, ਜੇ, ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਘੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜੋ ਸੀ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੂਟ, ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ-ਸੀਡਿੰਗ ਜੋ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 'ਤੇ ਸਨ

ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਹੀ ਤਾਕਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਦਾਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਸਨ। ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗਜਾਨੰਦ ਮਹਾਦੇਵ ਬੈਡਲੇ (1) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਮ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਮਲੇ, ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਸੀ ਜੋ ਅੰਤਮ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪ੍ਰੋ ਵਿਸੇਸ (2), ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਸੀਈ ਆਫ਼ ਬੰਬੇ ਬਨਾਮ ਮਯੂਕਰ "7 ਡੀ" 56 ਬਾਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਐਲਆਰ 172

(2) ਏਆਈਆਰ 1951 ਏਯੂ, 205

ਗਣਪਤ (1), ਅਤੇ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 205, 208 ਅਤੇ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਾਠ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935 ਦੇ 212 ਅਤੇ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਤੇ 374 (2)

ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪੂਰੇ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਤਹਿਤ, - ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਕਿੱਟਾਂ ਆਦਿ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਵਿਜ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29 ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ। ਧਾਰਾ 35¹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ

ਐਕਟ. ਇਹ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ-

"35. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਿਰਫ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?*

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਾ ਡੀ-ਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 28 ਅਤੇ 29 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਈਜੂਸਡੇਮ ਜੈਨਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) ਵਿੱਚ 'ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ' ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਐਕਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 35 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ। ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਰਪਦਾ ਬੈਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1) ਦੇਖੋ। ਪੈਰਾ 11. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਵਾ ਨੰਦਨ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 28 ਅਤੇ ° ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ 7 ਅਤੇ 35 ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1934 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੰਡ II, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨਿਯਮ 16.1 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਰੋਕ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVI ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 24 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

f) ਏਆਈਆਰ 1951 ਕੈਲ. 179 'ਤੇ ਪੀ. 191

(3) ਏਆਈਆਰ 1954 ਕੈਲ. 60

ਵੋਲ. ਵਿਨ ^ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ

ਮਜੀਦ (1), ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਹਾਜਨ ਸੀਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ^ -

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ / ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ

ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

ਜਗਨਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਟੀਟੀਪੀ . (2), ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ । ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ ਦੇ ਕੇਸ (1), ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਮੁਖੀ. ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿਆਂ ਉੱਥੇ ਸੀ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਕੇ

ਬੁਲੇਸ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVII ਦੇ ਨਿਯਮ 24 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ।

ਹੁਣ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਹੈ (1) ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ • (3), ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ - ਲੈਟੇਲਫੋਇਰ ਦਾ ਕੇਸ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਨਾ 529 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੋਚ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ- ਸੀ. ਬੀ. ਸੇਰੇਡਿਨ ਫਰਵਰੀ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸੀ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਟੈਟਿਊਟਰੀ ਫੋਰਸ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੇਅੰਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਵਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ/ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦ."

ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ , ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ।

ਪਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ

ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਵੈਕਟ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ. 112 -----

(2) ਆਈ.ਐਲ.ਏ. 1937 ਪਾਗਲ. 532 (ਪੀਸੀ)

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ en-ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਕਲਾਸੀ-
 ⑥-ਫਾਈਕਾਫਰੋਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 1919 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ
 ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਕਪੂਰ। ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
 ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਰਵਿਸ ਭਾਵੇਂ
 ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮਨਮੋਹਕ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਹੁਦਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ
 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ
 ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ imhe ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ ਦੇ
 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਿਵਲ
 ਪ੍ਰੋਸ਼ਰੋਟ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਪੰਨਾ
 542 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਰੋਚ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ-

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ
 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸੁਵਿਧਾ ਬਲਕਿ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ।"

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਜਿੰਨ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਦੇ
 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, 'ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (1), ਅਤੇ
 ਭੂਗੀਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ
 ਕੀਤਾ। (2) ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ। ,

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਐਨ-ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1919 ਦੇ
 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 97-6 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਕਲਾਸੀ- ਡਬਲਯੂ
 *ਫਿਕਟ^ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਭਾਰਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96-B ਦੇ ਨਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ
 ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਰਵਾਇਸ ਭਾਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ
 ਹੋਵੇ, ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਹੁਦਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ
 ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਯਾਤ
 ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ
 ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ
 ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਪੰਨਾ 542 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਰੋਚ ਦੇ
 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ-

"* * * * ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ
 ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸੁਵਿਧਾ ਸਗੋਂ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ।"

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਜਿੰਨ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਦੇ
 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ , 'ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਲਤਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (1), ਅਤੇ ਭੂਗੀਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਿੱਚ
 ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। (2)। ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ
 ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ
 ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ। ,

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜੇ. ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ
 ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ
 ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ
 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ. ਜੇ ਇਸ

ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ IJ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾ ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ *Ex parte Fry (1)* ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਜਨਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ ਫਾਇਰ ਅਫਸਰ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦਾ ਮੁਖੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ * ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਸੀ

ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ.ਆਰ. v. *ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਾਬਕਾ. ਪੀ. ਪਾਰ ਕੋਰ (2)*, ਜਿੱਥੇ ਲਾਰਡ ਗੋਡਾਰਡ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਕਿਹਾ: ਹੇਠ ਲਿਖੇ- ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਿਲਟਰੀ ਅਫਸਰ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ। , ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ' ਇਸ ਲਈ ਅੱਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਹਨ।"

(1) (1954) 2 118

(2) (1953) 2 AXIL 717

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, "■ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਟੀਯੂਜੀ ਸੀ।

ਅਮੋਲਕ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਨੇ ਆਸਾਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। , ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਰੰਗਾਚਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1)*, ਜਾਂ *ਵੈਂਕਟਾਰ ਕੇਸ (2)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ , ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVI ਦੇ ਨਿਯਮ 24 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇਸ *ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (3)*। *ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ*, (4) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ।

ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ 'ਉਲੰਘਣਾ' ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਨਕੁਆਇਰਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਹੜਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਮਤਿਹਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਜਿਹੜਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ

(1) ਆਈ.ਐਲ.ਐਚ. 1937 MaipTm

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1WM<5<(PC) i"

(3) ਏਆਈਆਰ 1954 ਪੰਜਾਬ 134

(4) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1951 ਪਾਗਲ. 88

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

24 ਜਨਵਰੀ 1944 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀਰਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੁਲਾ ਬਨਾਮ ਐਨ ਡਬਲਯੂ ਪੀ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ (2) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ-

- (1) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 (3) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ;
- (2) ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ- ■ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸ ਸੀਲ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸ ਸੀਆਈਐਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ :
- (3) ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (4) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਭਾਗੀ ਸਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ;

(D AIR 1048 Mad. 379

(2) A.LR 1944 FC 72

- (5) ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ-ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

- (6) ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਲੇਨ ਟਿਫ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ। , .

ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1954 ਸਾਰੇ. 829

(3) ILR 1937 ਮੈਡ. 817 (ਪੀ; ਸੀ.)

(4) ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ 112

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ

ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ
ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਕੰਚਨ